

Pior Chojnacki

Sprawozdanie z II Kongresu międzynarodowego Filozofii w Wenecji-Padwie w dn. 12-18 września 1958 r.

Collectanea Theologica 29/1-4, 288-292

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(Index Thomisticus) i wygłosił odczyt informacyjny pt. „Automatyzacja stosowana do analizy lingwistycznej dzieł św. Tomasa: program i stan obecny“. Zapowiedziano ukazanie się wkrótce indeksu do Sumy contra gentiles i do Sumy teologicznej.

Komitet Organizacyjny Kongresu uczynił wszystko, co było można, aby Kongres spełnił swe zadanie. Należy powiedzieć, że zamierzenia Komitetu zostały osiągnięte. Nie można nie wspomnieć z wdzięcznością życzliwość, z jaką się spotkali polscy uczestnicy Kongresu dzięki niezwykłej uczynności prof. Van Breda.

Na zaproszenie prof. P. Wilperta sekretariat nowopowstałego Towarzystwa Międzynarodowego do Badań Filozofii Średniowiecznej postanowił powierzyć zorganizowanie Drugiego Kongresu Międzynarodowego Filozofii Średniowiecznej Instytutowi św. Tomasza (Thomas — Institut) w Kolonii w r. 1961.

P. Chojnacki

SPRAWOZDANIE Z XII KONGRESU MIĘDZYNARODOWEGO FILOZOFII W WENECJI — PADWIE W DN. 12—18 WRZEŚNIA 1958 R.

W porozumieniu z Federacją Międzynarodową Towarzystwa Filozoficznego XII Kongres Międzynarodowy Filozofii wyznaczono na 12—18 września w Wenecji i Padwie. Obrano jako główne tematy do opracowania: 1° Człowiek i przyroda, 2° Wolność i wartość, 3° Logika, język i przekazywanie wiedzy. Kongres zorganizowany był przez Włoskie Towarzystwo Filozoficzne przy udziale UNESCO i Rządu Włoskiego. Komitet Organizacyjny obrał powyższe tematy z tą myślą, że stanowią one centralne zagadnienie i pozwolą po upływie pierwszego pięćdziesięciolecia XX wieku na zrobienie bilansu osiągnięć ludz-

kich w zakresie przyrody, w zakresie kultury i w zakresie narzędzi pracy myślowej poznawczej, a także narzędzi porozumiewania się.

Przy otwarciu Kongresu w zabytkowej sali del Maggior Consiglio w Palazzo Ducale prezes Komitetu Organizacyjnego F. Battaglia prof. Uniwersytetu Bolońskiego wspominał o „dialogu ludzkim“, jaki ma znaleźć miejsce w toku obrad przez swobodną wymianę idei w duchu wolności i wzajemnego zrozumienia, gdyż przy takim usposobieniu liczne antytezy mogą doprowadzić do wyższego stopnia racjonalnej syntezy.

Kongres sprowadził przedstawicieli filozofii dosłownie z różnych części świata, przedstawicieli tzw. zachodniej orientacji i zwolenników orientacji przeciwnej.

W komunikacie Kongresu podano ilość członków czynnych 1.089; (wśród nich przeważali Włosi, potem Francuzi, następnie Anglicy, Belgowie; obywateli Stanów Zjednoczonych było 94; Rosjan 30, Polaków 15, + 3 obyw. amerykańskich; Hiszpanów ca 16, Meksykańczyków ca 15. Na przyjęciach obliczono około 1.500 do 1.700 osób).

Na plenarnych posiedzeniach wygłoszono około 56 referatów. Nic dziwnego, iż referenci szybko wykladać musieli swe referaty, a słuchacze przeladowani recepcją różnorodnych myśli nie mogli rozwinąć dyskusji. Często zamiast dyskusji odbywało się monologowe wypowiadanie poglądów, gdyż mówiono różnymi językami pojęciowymi. Nie zawsze można było zauważyć poza różnicami form myślenia i mówienia konwergencję w treściach ideowych.

Sekcje podzielono na cztery teoretyczne i na cztery historyczne. Na sekcjach logiki, epistemologii i filozofii języka rozwijały się dyskusje może najwięcej komunikatywne pod względem języka pojęciowego i wypowiedzi słownych, podobnie jak referaty i dyskusje plenarnych posiedzeń poświęconych zagadnieniom z zakresu logiki i epistemologii.

Na sekcjach metafizyki ogólnej, filozofii wartości (moralnej, estetycznej) i filozofii społecznej nie brakowało ciekawych referatów dotyczących zagadnień współczesnych. Niestety brak

ujednostajnionej terminologii zaznaczał się w sposobach przedstawiania problemów tak u referentów, jak i dyskutantów.

Wśród sekcji historycznych budziły zainteresowanie referaty poświęcone arystotelizmowi padwańskiemu w XIV—XVI wieku, który rozwijał się niezależnie od scholastycznego kierunku interpretacji Arystotelesa i znajdował się pod wpływem Averroesa. Wpływ ten zaznaczył się mocniej lub słabiej tak, iż niekiedy zbliżał się do interpretacji scholastycznej. P. Mioni przebadła rękopisy zawierające przekłady bessariońskie Metafizyki Arystotelesa w różnych redakcjach. P. Longo referował o sześciu kodeksach marcjańskich *De Coelo*. P. Briguglio podał do wiadomości przypadkowe odkrycie nieznanego komentatora (Arcangelus Mercenarius) do ksiąg Arystotelesa *de anima*. Komentarz znaleziono w Archiwum Państwowym w Padwie.

Prof. Giacomini przedstawił interpretację arystotelizmu u Gaspara Contarini, która przechodziła okres Aleksandryjski, Tomistycki i wreszcie Avicennski.

Osobna sekcja historyczna była przeznaczona do omówienia relacji między filozofią zachodnich myślicieli a filozofią chińską, japońską, hinduską i arabską. Na wszystkich sekcjach wygłoszono około 270 referatów. Uczestnicy polscy Kongresu wygłosili referaty następujące:

Ajdukiewicz K., *Method of Eliminating Intensional Sentences and Sentential Formulae*

Chojnacki P., *L'application du langage formalisé à la philosophie*

Dąbbska J., *Sur le concept de la compréhension*

Grzegorzczak A., *La compréhension des théories abstraites dans les sciences et dans la philosophie*

Kotarbińska J., *On ostensive definition*

Kotarbiński T., *Essai de réduire la connaissance psychologique à l'extrasppection*

Lubnicki N., *L'application de la méthode pragmatique et postulative dans le dialogue philosophique*

Ossowska M., *Les fondements sociaux des jugements de valeur*

Schaff A., *La communicabilité des pensées philosophiques.*

Oprócz posiedzeń plenarnych i sekcyjnych odbyło się ogólne zebranie Instytutu Międzynarodowego Filozofii i dwa zebrania: 1° komisji dla spraw bibliografii i kroniki i 2° komisji dotyczącej problemu „filozofii i wspólnoty światowej“.

Odbyło się również osobne ogólne posiedzenie Unii Światowej Towarzystw Katolickich Filozofii. Przewodniczącym Unii jest L. De Rayemaeker, prezydent Instytutu Wyższego Filozofii w Louvain.

Ostatniego dnia Kongres obradował w Padwie. Obrady były poświęcone zagadnieniom podwańskiego arystotelizmu. Przemawiali m. in. E. Gilson, który zwrócił szczególną uwagę na rolę Avicenny, jego komentarzy na wykładnię Arystotelesa. Randall z Uniwersytetu Columbia podkreślił wpływ arystotelików Padwy na ukształtowanie się filozoficznej antropologii. Poruszono potrzebę wydania łacińskiego dzieła Avicenny, od którego czerpał między innymi i Tomasz z Akwinu. Dodać należy, iż w czasie trwania Kongresu czynna była Wystawa Rękopisów i Weneckich Druków z zakresu arystotelizmu i averroizmu wieku X do XVI w pobliżu znajdującej się Biblioteca Nazionale Marciana.

Kongres został zamknięty przemówieniem przewodniczącego prof. Battaglia dziękującym wszystkim, którzy się przyczynili do owocnych wyników Kongresu.

Na wspólnym obiedzie, wydanym przez Zarząd Miasta Padwy, przemawiał E. Gilson dziękując w imieniu członków Kongresu Komitetowi organizującemu XII Kongres Międzynarodowy Filozofii, Uniwersytetowi w Padwie i Zarządowi Miasta za wkład staranny około przygotowania naukowej strony Kongresu w Wenecji — Padwie, za gościnne podejmowanie uczestników i urozmaicenie prac Kongresu rozrywkami w postaci teatru i zwiedzań zabytków Wenecji.

Pożegnalne zebranie towarzyskie miało miejsce po południu we wspólnych salach Uniwersytetu ozdobionych pięknymi malowidłami przypominającym wiekowe tradycje tej starej Uczelni. Rektor podejmował i żegnał gości w imieniu Uniwersytetu.

Na marginesie XII Kongresu Międzynarodowego Filozofii zostało nadto zorganizowane jednodniowe Symposium Estetyki, na którym wygłosili komunikaty prof. W. Tatarkiewicz i prof. R. Ingarden, i Symposium Filozofii Kantowskiej zorganizowane przez Towarzystwo „Kantgesellschaft“.

Odbycie następnego Kongresu Międzynarodowego Filozofii projektuje się w Meksyku.

Piotr Chojnacki

ZEBRANIE DYSKUSYJNE ZESPOŁOWEJ KATEDRY
APOLOGETYKI
w dniu 12 II 1957 r.

Ks. Wł. Hładowski wygłosił referat na temat: ontologiczna struktura aktu religijnego.

Fenomenologia religijnego przeżycia sugeruje personalistyczną jego interpretację. Jednak próby personalistycznej interpretacji religijnego przeżycia, podjęte przez filozofię wartości oraz filozofię egzystencjalną, doprowadziły do rozwiązań intuicjonistycznych (M. Scheler, G. Marcel) lub agnostycznych (K. Jaspers, M. Heidegger, R. Bultmann). Personalizm religijny w tym ujęciu pozbawiony jest realistycznych podstaw. Przyczynę takiego stanu rzeczy neoscholastycy widzą w tym, że wspomniane kierunki charakteryzują relacje człowieka religijnego z Bogiem głównie dynamiczną dążnością ludzkiego istnienia do Absolutu i uważają tę dążność za najbardziej podstawową strukturę aktu religijnego w ogóle.

Neoscholastycy (A. Brunner, P. Ortega) starają się wykazać na drodze fenomenologicznej analizy osobowego istnienia człowieka, że ani dążność dynamiczna czyli ekspansywna ludzkiego istnienia (akty woli, uczuć), ani jego dążność koncentryczna, czyli procesy określania, afirmowania (akty umysłu) nie są uprzywilejowane ontologicznie w przeżyciu religijnym. W ontologicznej relacji z Bogiem pozostaje sam byt osobowy człowieka